

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Euroopa Liidu põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmete lihtprogrammi rakendamisel osaleva partneri valimise kord“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse¹ § 95 lõike 2 alusel.

Euroopa Liidu põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmed on Euroopa Komisjoni poolt kaasrahastatavad ja koordineeritavad meetmed, mille eesmärk on edendada põllumajandussektori konkurentsivõimet, tõsta tarbijate teadlikkust liidu põllumajandustoodetest ja nende omadustest ning suurendada nende turuosa.

Toetust saab taotleda kuni kolmeaastase teavitus- ja müügiedendusprogrammi (edaspidi *programm*) rahastamiseks. Toetuse taotleja ehk programmi esitav organisatsioon (edaspidi *organisatsioon*) võib olla näiteks tunnustatud tootjaorganisatsioon, selle liit või põllumajanduse ja toiduainetööstuse sektori esindusorganisatsioon. Programmi saavad esitada koostöös ka mitu organisatsiooni ühest või mitmest liikmesriigist. Üksikud ettevõtted toetust taotleda ei saa.

Euroopa Liidu põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmeid rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1144/2014² alusel. Lisaks sätestatakse meetmete rakendamise täpsemad nõuded komisjoni rakendusmääruses (EL) 2015/1831³ ja komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2015/1829⁴.

Toetust saab taotleda kuni kolmeaastase programmi rahastamiseks, mille eesmärk on tõsta tarbija teadlikkust Euroopa Liidu põllumajandustoodete ja nende tootmisviiside eelistest, suurendada liidu kvaliteedikavade tuntust ning põllumajandustoodete konkurentsivõimet ja nende tarbimist, tõsta nende nähtavust nii liidus kui ka väljaspool või suurendada põllumajandustoodete turuosa, keskendudes eelkõige suurema kasvupotentsiaaliga kolmandate riikide turule. Programm on tegevuste sidus kogum, mis aitab saavutada organisatsiooni poolt taotluses seatud eesmärgi.

¹ [RT I, 04.01.2024, 6](#)

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr [1144/2014](#), siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008 (ELT L 317, 04.11.2014, lk 56–70)

³ Komisjoni rakendusmäärus (EL) [2015/1831](#), milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1144/2014 (siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmete kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 266, 13.10.2015, lk 14–26)

⁴ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) [2015/1829](#), millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmete kohta (ELT L 266, 13.10.2015, lk 3–8)

Programmi tegevuste sisu on peamiselt avalikkuse teavitamine, näiteks teavituskampaaniad meedias (televisioonis, raadios), messidel osalemine, üritused müügikohtades, teavitusmaterjalide tootmine, aga ka B2B-tüüpi (*business to business*) üritused. Programm peab olema üldise iseloomuga ja Euroopa Liidu sõnumiga, mis tähendab, et programm ei tohi olla kaubamärgipõhine ning peab panustama kogu Euroopa Liidu kõnealuse sektori hüvanguks.

Programmide haldamine ja järelevalve oleneb programmi tüübist. Programmid jagunevad kaheks: ühest liikmesriigist pärit organisatsiooni või organisatsioonide koostöös esitatud programmid ehk lihtprogrammid ning mitme liikmesriigi organisatsioonide koostöös või Euroopa Liidu tasandi organisatsioonide esitatud programmid ehk multiprogrammid. Multiprogrammide haldamise ja järelevalve eest vastutab Euroopa Teadusuuringute Rakendusagentuur (*European Research Executive Agency*) REA. Lihtprogramme haldab Euroopa Komisjon koostöös liikmesriikidega ning iga liikmesriik määrab oma riigis pädeva asutuse, kes vastutab kõnealusest riigist esitatud ning heaks kiidetud programmide rakendamise järelevalve eest. Eestis on pädevaks asutuseks Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*).

Taotlusvoor avatakse liht- ja multiprogrammidele samal ajal. Taotlusvoor toimub kord aastas ning taotlusi saab esitada vaid elektrooniliselt EL rahastamis- ja hankeportaali *EU funding and tenders portal* keskkonna kaudu. Taotlusi hindavad sõltumatud eksperdid ning edukad programmid kiidetakse heaks Euroopa Komisjoni rakendusaktiga.

Euroopa Komisjon töötab igaks aastaks välja tööprogrammi, millega määratakse taotlusvoorude prioriteedid ning jaotatakse toetuse eelarve teemade, sihtturgude ja programmi tüübi kaupa. Tööprogrammis on fikseeritud ka võimalus korraldada erakorralisi taotlusvoore ning kavandatud nende korraldamiseks vajalikud reservid. Erakorraline taotlusvoor avatakse juhul, kui kriis mõnes põllumajandussektoris on väga tõsine ja hõlmab kogu Euroopa Liidu territooriumit.

Selleks, et tagada Euroopa Liidu vahendite tõhus ja läbipaistev kasutamine, on organisatsioonil kohustus programmi tegevuste elluviimiseks valida konkursi korras programmi rakendav partnerina rakendusasutus ehk alltöövõtja (edaspidi *partner*), kelle ülesandeks on programmi või selle osa rakendamine. Programmi rakendamises võib osaleda mitu partnerit. Partneriks saab olla teenusepakkuja, kellel on programmis kavandatavate tegevuste elluviimiseks vajalikud vahendid ning varasem kogemus. Tulenevalt programmide sisust, on rakendamisel osalevateks partneriteks enamasti turundus- või kommunikatsiooniagentuurid.

Euroopa Komisjon on saatnud liikmesriikidele suunised⁵, mille kohaselt tuleb liikmesriikidel tagada lihtprogrammide rakendamisel parim hinna ja kvaliteedi suhe ning vältida huvide konflikti tekkimist. Käesoleva määruse eesmärk on eeltoodust tulenevalt sätestada tingimused Euroopa Liidu põllumajandustoodete teavitus- ja müügiesitamismeetmete lihtprogrammi rakendamisel osaleva partneri valimiseks. Partneri võib toetust taotlev organisatsioon valida enne programmi koostamist (sellisel juhul võib partner osaleda ka programmi koostamisel), pärast programmi esitamist või pärast Euroopa Komisjoni poolt programmi heakskiitmist. Partner peab olema valitud hiljemalt 60 kalendripäeva pärast Euroopa Komisjoni heakskiitva rakendusotsuse tegemist. Seejärel

⁵ [Guidance on competitive procedure](#) 2016

on PRIA-I 30 kalendripäeva aega programmi rakendava partneri valimise nõuetekohasuse kontrollimiseks ning toetuslepingu sõlmimiseks. Partneri valimine peab vastama käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

Euroopa Liidu põllumajandustoodete teavitus- ja müügi edendamismeetmeid reformiti 2014. aastal. Lihtprogrammi toetustootluse on sellest ajast alates esitanud kaks Eesti taotlejat – 2016. aasta ja 2024. aasta taotlusvoorudes. Programmide eelarve suurus ei ole meetme regulatsiooni alusel piiratud. Enamasti jäävad heakskiidu saanud programmide eelarved vahemikku 600 000–1 000 000 eurot. Peamiste põhjustena, miks Eesti põllumajandus- ja toidusektori organisatsioonid meetet aktiivselt ei ole taotlenud, tuuakse välja rahastamise jäika skeemi ning rangeid nõudeid kaubamärkide esitamisele.

Määrusega kehtestatakse uus terviktekst kehtiva Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel. Viimaste aastate jooksul on muudetud toetuslepingu tüüpvormi, mistõttu vajavad määruse viited ajakohastamist. Selleks, et vältida edaspidi sagedast määruse muutmist, seotakse summa, millest alates tuleb konkursiteate avaldamiseks kasutada riigihangete registrit või hankekeskkonda, mis võimaldab teate rahvusvahelist avaldamist, riigihangete seaduse § 5 lõike 2 punktides 2-5 nimetatud hankijatele kohalduva asjade ja teenuste rahvusvahelise piirmääraga. Määrusega reguleeritakse üksnes lihtprogrammide taotlusvoorus heaks kiidetud programmide rakendamiseks partneri valimise kord.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna toidu müügi edendamise valdkonna juht Kerli Nõges (625 6560, kerli.noges@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigussakonna nõunik Jaana Lepik (56 691 973, jaana.lepik@agri.ee) ning keeleliselt toimetas eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb üheksast paragrahvist.

Määruse eesmärk on tagada EL-i vahendite säästlik ja läbipaistev kasutamine ning selleks kehtestatakse meetme lihtprogrammide taotlusvoorus heakskiidu saanud programmide rakendamiseks partneri valimise kord; nõuded konkursiteatele ja selle avalikustamisele, nõuded pakkumusele, pakkumuste hindamise kord ning programmi rakendamiseks partneri valimise nõuetekohasuse kontrollimine.

Eelnõu §-ga 1 kehtestatakse määruse reguleerimisala.

Määrust kohaldatakse organisatsioonidele, kes vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1144/2014 artiklis 7 sätestatud nõuetele ja on esitanud toetuse taotluse artikli 8 lõike 2 alusel. Taotlusvoorus edukaks osutunud lihtprogrammid kiidab heaks Euroopa Komisjon sama määruse artikli 11 kohaselt. Edukaks osutunud programmi esitanud organisatsioon on kohustatud valima programmi või selle osa elluviimiseks partneri. Partneri valimine peab toimuma enne toetuslepingu sõlmimist liikmesriigi ja toetuse saaja vahel. Kui partner valitakse enne toetustaotluse esitamist, võib partner osaleda taotluse koostamisel, mis omakorda aitab taotluses esitada täpsemad hinnakalkulatsioonid. Kui partner valitakse pärast toetustaotluse esitamist ning tegevuste lõplik maksumus osutub

toetustaotluses prognoositust kallimaks, siis tuleb toetuse saajal maksetaotluse esitamisel lähtuda heakskiidu saanud programmis esitatud eelarvest.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse kohustus valida programmi rakendav partner konkursi korras.

Eelnõu § 2 lõike 1 kohaselt on organisatsioonil kohustus valida programmi või selle osa rakendamiseks partner konkursi korras. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 13 kohaselt võib organisatsioon programmi teatud osa ka ise ellu viia, kui on täidetud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/1831 artiklis 11 nimetatud tingimused.

See tähendab, et organisatsioonil on vähemalt kolmeaastane teavitus- ja müügiedendusmeetmete rakendamise kogemus ning rakendatavad tegevused viiakse ellu tavapärase turuhindadega. See tähendab, et organisatsioonil peab olema võimalik tõendada, et tegevused vastavad turuhinnale. Näiteks saab turuhinna väljaselgitamiseks kasutada hinnapäringuid, veebilehtedelt hinnakirjade väljavõtteid jne.

Eelnõu § 2 lõikes 2 sätestatakse, et kui organisatsioon on riigihangete seaduse⁶ (edaspidi *RHS*) tähenduses hankija, valitakse partner RHS-i kohaselt. Hankija definitsioon on esitatud RHSi §-s 5.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse nõuded konkursiteatele ja selle avaldamisele.

Eelnõu § 3 lõikes 1 sätestatakse täpsemad nõuded konkursiteatele.

Eelnõu § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt peab konkursiteates välja tooma teabe selle kohta, et partner valitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 1144/2014 artikli 13 alusel, mis tagab pakkujale arusaamise, et tegemist on Euroopa Liidu toetusega, millega kaasnevad nõuded tegevuste elluviimisele ja kohustus võimaldada järelevalve teostamist toetuse sihipärase kasutamise üle.

Meetme rakendamise nõuded on toodud järgmistes Euroopa Liidu õigusaktides: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1144/2014, komisjoni rakendusmäärus (EL) 2015/1831 ning komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/1829.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 2 on sätestatud, et organisatsioon esitab konkursiteates teabe kohustuste kohta, mis tulenevad organisatsiooni ja PRIA vahel sõlmitava toetuslepingu sätetest, mis kohalduvad programmi rakendamises osalevale partnerile. Vastavalt toetuslepingu tüüpprojektile kohalduvad kõigile programmi rakendamises osalevatele alltöövõtjatele sätted, mis reguleerivad programmi nõuetekohast rakendamist, huvide konflikti vältimise kohustust, konfidentsiaalsuse nõudeid, kooskõla eetikanormidega, nõuet rahastamise päritolu nähtavusele, erieeskirju meetme rakendamiseks, teavitamiskohustust, kontrollide ja järelevalve teostamist ning andmete säilitamist.

Toetuslepingust tulenevatest nõuetest informeerimine on oluline, sest toetuse saaja peab tagama, et toetuslepingu alusel kontrollle, järelevalvet ja auditeid teostavad asutused (nt PRIA, OLAF, Euroopa Kontrollikoda jne) saavad kasutada oma õigusi ka alltöövõtjate ehk programmi rakendamises osalevate partnerite suhtes. Need hõlmavad muuhulgas partneri

⁶ [RT I, 01.07.2017, 1](#)

kohustust pidada programmi tegevuste elluviimiseks tehtud kulude üle eraldi arvestust, säilitada kuludokumente ning võimaldada neid kontrollida igal ajal kuni viie aasta möödumiseni programmi lõppmakse tegemisest. Toetuslepingu tüüpprojekt on avaldatud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi veebilehel.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 3 on sätestatud, et organisatsioonil on kohustus esitada konkursiteates ülevaade programmist ja selle eesmärkidest ning nende hangitavate tööde ja teenuste tehniline kirjeldus, mille kohta ootab programmi esitanud organisatsioon konkureerivaid pakkumisi. Näiteks trükiteenuse puhul tuleb tehnilises kirjelduses välja tuua programmi elluviimise jooksul kavandatavate trükiste arv, tiraaž, sisu maht, keelenõuded, trükiste formaadid ja kvaliteedinõuded. Messil osalemise puhul tuleb välja tuua programmi jooksul kavandatavate messide arv, messistendide kavandatav suurus, tehnilised nõuded, nõuded kujundusele, nõuded logode esitamisele, vajalikud lisateenused ja muu asjakohane teave.

Eelnõu § 3 lõike 1 punkti 4 kohaselt peab organisatsioon esitama programmi rakendamise eeldatava ajakava. Esitada tuleb nii programmi rakendamise kavandatav algus- ja lõppkuupäev, aga võimaluse korral ka konkreetsete tegevuste kuupäevad. Näiteks saab esitada suurte rahvusvaheliste messide kuupäevad, mis on partneri valimise ajal juba teada. Olenevalt sellest, kas partner valitakse enne või pärast seda, kui Euroopa Komisjon on programmi heaks kiitnud, võib programmi rakendamise alustamisele eelneda kuni poolteist aastat ooteaega. Kui partner valitakse enne programmi kohta heakskiitva otsuse saamist, on soovituslik lisada ajakava juurde klausel, mis võimaldab programmi mittevalituks osutumise korral lepingu sõlmimisest taganeda.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 5 kohaselt avaldab organisatsioon konkursiteates ka sõlmitava lepingu olulised tingimused. Organisatsioon hindab, millised tingimused on partneri seisukohalt olulised ja esitab need konkursiteates. Näiteks võib selline teave puudutada maksetingimusi või programmi rakendamise nõudeid, mis tulenevad toetuslepingust.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 6 sätestatakse kohustus avaldada konkursiteates kriteeriumid, mille alusel selgitatakse edukaim pakkumus. Kui pakkumuste hindamise aluseks ei ole üksnes madalaim hind, koostab programmi esitanud organisatsioon pakkumuste hindamise kriteeriumid. Hindamiskriteeriumid peavad olema seotud hankelepingu esemega (RHS § 85 lg 1) ehk programmi või selle osaga, milleks partnerit valitakse. Kui kriteeriume on mitu, tuleb määrata ka nende osakaalud. Kui programmi oluliseks osaks on loovust eeldavad tööd, näiteks messistendide ja trükiste kujundamine, võib programmi esitanud organisatsioon hinnata lisaks pakkumuses toodud maksumusele ka näidistöid. Sellisel juhul tuleb mõlemale hindamiskriteeriumile määrata osakaal, näiteks pakkumuses toodud maksumus (60%) ja loovtööde osa (40%), ning hindepunktide arvutamise valem. Samuti tuleb kirjeldada loovtööde hindamise metoodika.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 7 on osutatud nõuetele, millele programmi rakendamises osaleva partneri pakkumus peab vastama. Kõnealused nõuded on sätestatud määruse §-s 4.

Eelnõu § 3 lõikes 2 sätestatakse, et pakkumuse hindamise kriteeriume ei koostata juhul, kui majanduslikult kõige soodsam pakkumus leitakse üksnes odavaima hinna alusel. See eeldab, et organisatsioon on kõik tingimused ning kvaliteedinõuded üksikasjalikult ette kirjutanud.

Eelnõu § 3 lõike 3 kohaselt on organisatsioonil soovi korral võimalik tuua konkursiteates välja tingimused, millele valitav partner peab vastama. Näiteks võib kvalifitseerimistingimustena esitada nõudeid partneri netokäibe, varasema kogemuse, tehnilise ja kutsealase pädevuse kohta. Kui programm või selle osa eeldab töö teostajalt ISO kvaliteedijuhtimissertifikaatide olemasolu, saab nende olemasolu sätestada kvalifitseerimistingimuseks. Kui programmi osa on näiteks B2B-tüüpi teavitamisürituse korraldamine, võib kvalifitseerimistingimuseks sätestada varasema kogemuse nõude sarnaste ürituse korraldamisel. Organisatsioonil on võimalik sätestada tingimus samalaadsete lepingute täitmise kohta, kirjeldades võimalikult üksikasjalikult samalaadsuse sisu.

Eelnõu § 3 lõigetes 4–5 sätestatakse programmi või selle osade maksumuse piirmäärad, millest lähtuvalt tuleb valida konkursiteate avaldamise keskkond ja ajavahemik, mille jooksul peab konkursiteade pakkuja jaoks avalikult kättesaadav olema.

Selleks, et otsustada, millises keskkonnas ja kui pikaks ajaks tuleb konkursiteade avaldada, tuleb lähtuda programmi või selle osa maksumusest ehk ostetavate tööde ja teenuste eeldatavast maksumusest. Käesolevas määruses on tingimuste sätestamisel võetud aluseks riigihangete piirmäärad. Hangete piirmäärad kehtestatakse perioodiliselt Komisjoni delegeeritud määrustega (EL) 2023/2495⁷, (EL) 2023/2496⁸ ja (EL) 2023/2497⁹. Piirmäärad sõltuvad hankija tüübist ehk sellest, kas tegemist on riigi või riigiasutuse või keskvalitsuse tasandist madalama taseme hankijatega (edaspidi *teised hankijad*).

Vastavalt RHS-i § 5 lõikele 2 on avaliku sektori hankija:

- 1) riik või riigiasutus;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksus, kohaliku omavalitsuse asutus või kohaliku omavalitsuse üksuste ühendus;
- 3) muu avalik-õiguslik juriidiline isik või avalik-õigusliku juriidilise isiku asutus;
- 4) sihtasutus, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on punktis 2 või 3 nimetatud hankijad või mille nõukogu liikmetest rohkem kui poole määravad punktides 1–3 nimetatud hankijad;
- 5) eraõiguslik juriidiline isik, mis on asutatud eesmärgiga täita põhi- või kõrvaltegevusena ülesannet avalikes huvides, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu ja mida põhiliselt rahastavad või mille juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest rohkem kui poole määravad või mille juhtimist muul viisil kontrollivad koos või eraldi punktides 1–4 nimetatud hankijad või mõne muu Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi hankijad või teised käesolevas punktis nimetatud tunnustele vastavad eraõiguslikud juriidilised isikud.

Punktis 1 nimetatud hankija on riik, punktides 2–5 nimetatud on teised hankijad. Kuna programmi esitav organisatsioon, kellele käesolevad sätted kohalduvad, ei ole riik või

⁷ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) [2023/2495](#), 15. november 2023, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL seoses asjade, teenuste ja ehitustööde hankelepingute ning ideekonkursside suhtes kohaldatavate piirmääradega, ELT L, 2023/2495, 16.11.2023

⁸ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) [2023/2496](#), 15. november 2023, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL seoses asjade, teenuste ja ehitustööde hankelepingute ning ideekonkursside suhtes kohaldatavate piirmääradega, ELT L, 2023/2496, 16.11.2023,

⁹ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) [2023/2497](#), 15. november 2023, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL seoses kontsessioonilepingute suhtes kohaldatavate piirmääradega, ELT L, 2023/2497, 16.11.2023

riigiasutus, peab ta lähtuma teistele hankijatele ehk punktides 2–5 nimetatud hankijatele kehtivast piirmäärast.

Konkursiteate elektroonilises hankekeskkonnas avaldamise infot võib täiendavalt levitada erinevate veebilehtede, sotsiaalmeedia ning printmeedia väljaannete vahendusel, et info jõuaks võimalikult paljude sobivate teenusepakkujateni. Pakkumusi saab esitada üksnes valitud keskkonna vahendusel, täiendavalt e-kirja teel esitatud pakkumusi arvesse ei võeta.

Eelnõu § 3 lõikes 4 sätestatakse, et organisatsioon peab avaldama konkursiteate elektroonilises hankekeskkonnas, kui partnerit valitakse sellise programmi või selle osa rakendamiseks, mille eeldatav käibemaksuta maksumus on alla riigihangete seaduse § 5 lõike 2 punktides 2–5 nimetatud hankijatele kohalduva asjade ja teenuste rahvusvahelise piirmäära. Sellisel juhul on konkursiteate avalikult nähtav olemise tähtaeg ja pakkumuste esitamise tähtaeg vähemalt 15 kalendripäeva.

Rahvusvahelised piirmäärad hankijatele, mis kehtivad aastatel 2024–2025, on kehtestatud järgmiste Euroopa Komisjoni õigusaktidega:

Direktiivi 2014/24/EL muutmine - [Komisjoni delegeeritud määrus \(EL\) 2023/2495, 15. november 2023, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL seoses asjade, teenuste ja ehitustööde hankelepingute ning ideekonkursside suhtes kohaldatavate piirmääradega \(europa.eu\)](#)

Direktiivi 2014/25/EL muutmine - [Komisjoni delegeeritud määrus \(EL\) 2023/2496, 15. november 2023, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL seoses asjade, teenuste ja ehitustööde hankelepingute ning ideekonkursside suhtes kohaldatavate piirmääradega \(europa.eu\)](#)

Direktiivi 2014/23/EL muutmine - [Komisjoni delegeeritud määrus \(EL\) 2023/2497, 15. november 2023, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL seoses kontsessioonilepingute suhtes kohaldatavate piirmääradega \(europa.eu\)](#)

Direktiivi 2009/81/EÜ muutmine - [Komisjoni delegeeritud määrus \(EL\) 2023/2510, 15. november 2023, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/81/EÜ seoses asjade, teenuste ja ehitustööde hankelepingute suhtes kohaldatavate piirmääradega \(europa.eu\)](#)

Peab arvestama, et direktiivid muutuvad ajas ning seetõttu peab programmi esitav organisatsioon enne partneri valimist kontrollima, millised piirmäärad partneri valimise ajahetkel teistele hankijatele kehtivad. Kehtivad riigihanke piirmäärad on kättesaadavad ka Rahandusministeeriumi veebilehelt: [Kasulik teave | Rahandusministeerium \(fin.ee\)](#)

Näiteks 2024. aastal on rahvusvahelise hanke piirmäär riigihangete seaduse § 5 lõike 2 punktides 2–5 nimetatud hankijatele asjade ja teenuste ostmiseks 221 000 eurot käibemaksuta.

Hankekeskkonna portaali võib organisatsioon ise vabalt valida, kuid see peab olema üldtuntud ja pakkujate seas laialt kasutatav, et tagada konkursiteate piisav levik. Näiteks võib organisatsioon avaldada konkursiteate riigihangete registris (edaspidi *RHR*) või hankekeskkonnas Mercell.

Organisatsioon peab enne konkursiteate avaldamist tutvuma konkreetse keskkonna nõuetega. Mõned hankekeskkonnad võivad olla tasulised ning ka avaldatavate dokumentide kohta võivad kehtida teatud nõuded.

Eelnõu § 3 lõikes 5 sätestatakse, et organisatsioon avaldab eesti- ja ingliskeelse konkursiteate RHR-is või hankekeskkonnas, mis võimaldab konkursiteate avaldamist rahvusvaheliselt, kui partnerit valitakse sellise programmi või selle osa rakendamiseks, mille eeldatav käibemaksuta maksumus on üle RHS-i § 5 lõike 2 punktides 2–5 nimetatud hankijatele kohalduva asjade ja teenuste rahvusvahelist piirmäära. Rahvusvahelist avaldamist võimaldava hankekeskkonna all peetakse silmas hankeportaale, mis on aktiivselt kasutusel ka teistes riikides. Näiteks võimaldab hankeportaal Mercell avaldada konkursiteadet enamikes Euroopa riikides (sh Läti, Leedu, Eesti, Soome, Saksamaa, Taani jne), kus pakkujatel on võimalik pakkumusi sisestada oma emakeelses keskkonnas.

Konkursiteate avalikult nähtav olemise tähtaeg ja pakkumuste esitamise tähtaeg on vähemalt 30 kalendripäeva.

Kui organisatsioon valib konkursiteate avaldamiseks RHR-i, tuleb valida menetlusliik „toetuse saaja ost“ ja hankija alaliik „toetuse saaja, kes ei ole hankija RHS-i tähenduses“. Kasutusjuhendid, sh riigihangete registri kasutajajuhend toetuse saajatele, kes ei ole hankijad RHS-i tähenduses, ja korduvad küsimused riigihangete registri kohta on kättesaadavad Rahandusministeeriumi veebilehel¹⁰.

Nõude, mille kohaselt tuleb konkursiteade avaldada ka inglise keeles, eesmärk on tagada avalike vahendite kasutamine konkurentsi tingimustel ja võimaldada pakkumusi esitada ka välisriikide ettevõtjatel. Organisatsioon võib täiendavalt saata infot avaliku konkursiteate kohta vabalt valitud ettevõtjatele, kes on tegutsemas sihtturul, kus programmi tegevusi rakendatakse.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse nõuded pakkumusele. Organisatsioon peab konkursiteates selgelt märkima nõuded, millest programmi rakendamises osalev partner peab pakkumuse koostamisel lähtuma ja mida organisatsioon pakkumuste hindamisel kontrollib.

Eelnõu § 4 lõikes 1 sätestatakse, et pakkumus peab sisaldama programmi nime, pakkuja nime, pakkuja kontaktandmeid, pakkumuse väljastamise kuupäeva ning pakkumuses toodud programmi rakendamise käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust. Pakkuja peab oma pakkumuses määrama ka pakkumuse jõusoleku aja. Euroopa Komisjoni programme heakskiitvale rakendusaktile eelneb kuus kuud kestev taotluste hindamise protsess. Juhul, kui organisatsioon valis partneri enne programmi esitamist või Euroopa Komisjoni heakskiitvat otsust, võib olla vajalik, et pakkumus oleks jõus kauem kui üks aasta enne lepingu sõlmimist ja tegevustega alustamist. Seetõttu on oluline, et pakkumuses oleks teave pakkumuse jõusoleku kohta. Konkursiteates võib organisatsioon seada pakkumisele ka täiendavaid nõudeid.

Eelnõu § 4 lõikes 2 sätestatakse, et iga hangitava töö või teenuse hind peab pakkumuses olema eraldi välja toodud. Kui töö või teenus koosneb erinevatest tegevustest või etappidest, tuleb välja tuua peamised kuluartiklid, mille abil on võimalik aru saada töö või

¹⁰ Riigihangete registri kasutusjuhendid <https://www.fin.ee/riigihanked-riigiabi-osalused-kinnisvara/riigihangete-register/kasutusjuhendid>.

teenuse maksumuse kujunemisest. Näiteks tuleb eelarves välja tuua messil osalemise korraldamise puhul eraldi pinna rentimise, reisikulude, vajalike tarvikute rendi, degusteerimise korraldamise ja vajadusel muude kavandatud tegevuste maksumused. Ära tuleb näidata kõikide programmi osaks olevate ja konkursiteates loetletud tööde ja teenuste maksumused, mille kohta organisatsioon võrreldavaid pakkumusi küsis.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse pakkumuste hindamise kriteeriumid ja hindamise kord.

Eelnõu § 5 lõikes 1 sätestatakse, et organisatsioon hindab pakkumuste vastavust § 3 lõike 1 punktis 3 nimetatud tehnilisele kirjeldusele ning §-s 4 sätestatud nõuetele. Nõuetele vastavaid pakkumusi hindab organisatsioon § 3 lõike 1 punktis 6 nimetatud hindamiskriteeriumide või § 3 lõikes 2 nimetatud juhul madalaima hinna alusel.

Organisatsioon veendub, kas esitatud pakkumused vastavad konkursiteates § 3 lõike 1 punkti 3 alusel koostatud tehnilises kirjelduses toodud nõuetele. Samuti tuleb veenduda, et pakkumuses on välja toodud programmi nimi, pakkuja nimi ja kontaktandmeid, pakkumuse väljastamise kuupäev, pakkumuse kehtivuse aeg, programmi või selle osa rakendamise käibemaksuta maksumus ja käibemaksu lisandumisel käibemaksuga maksumus ning vajadusel teised konkursiteates nõutud andmeid. Nende andmete küsimiseks võib kasutada etteantud vormi.

Kui pakkumused vastavad eelpool nimetatud nõuetele, hindab organisatsioon pakkumusi § 3 lõike 1 punktis 6 nimetatud hindamiskriteeriumide alusel. Kui hindamiskriteeriume ei koostatud, leitakse majanduslikult soodsaim pakkumus üksnes madalaima hinna alusel.

Pakkumuse esitamisega kinnitab pakkuja, et on tutvunud ja arvestanud kõikide §-s 3 nimetatud ja konkursiteates välja toodud nõuetega.

Eelnõu § 5 lõikes 2 sätestatakse, et saadud hindamistulemuste alusel moodustab organisatsioon pakkumuste paremusjärjestuse, milles loetakse parimaks hindamiskriteeriumide alusel suurima hindepunktide summa saanud pakkumus.

Eelnõu § 5 lõikes 3 sätestatakse, et võrdsete hindepunktide summaga pakkumuste puhul eelistatakse pakkumust, milles toodud hind on madalam. Kui ka pakkumustes toodud programmi rakendamise maksumused on võrdsed, eelistatakse pakkumust, mis sai suurema hindepunktide suurema osakaaluga hindamiskriteeriumi alusel. Partneri valimisel tuleb eelkõige silmas pidada parima hinna ja kvaliteedi suhet, mistõttu on peamine näitaja hind, kuid samas ei pea valima automaatselt pakkumust, milles toodud hind on kõige madalam.

Eelnõu § 5 lõike 4 kohaselt koostab organisatsioon hindepunktide alusel paremusjärjestuse ja koostab hindamise protokoll. Lõikes 4 sätestatakse andmed, mida protokoll peab sisaldama.

Eelnõu § 5 lõikes 5 on sätestatud, et kui majanduslikult soodsaim pakkumine leitakse üksnes madalaima hinna alusel, koostab organisatsioon protokoll, milles märgitakse lõike 4 punktides 1, 2 ja 4 nimetatud andmed.

Eelnõu § 6 kohaselt ei tohi organisatsioon ega programmi rakendamises osalev partner olla omavahel seotud. Partneri valimisel tuleb tagada huvide konflikti vältimine. Selle eesmärk

on tagada, et partneri valimise protseduur ei ole mõjutatud äri- või erahuvidest, mis võib mõjutada partneri valikut ja pakutava teenuse hinda.

Organisatsioon peab tagama programmi erapooletu ja objektiivse rakendamise, mida ei mõjuta majanduslikud, poliitilised, rahvuslikud, perekondlike või emotsionaalsete sidemetega seotud huvid.

Tulumaksuseaduse § 8 lõike 1 kohaselt on isikud omavahel seotud, kui neil on ühine majanduslik huvi või kui ühel isikul on teise üle valitsev mõju. Igal juhul käsitatakse seotud isikutena järgmisi isikuid:

- 1) abikaasad, elukaaslased või otse- või külgsuhtes sugulased;
- 2) ühte kontserni kuuluvad äriühingud äriseadustiku § 6 tähenduses;
- 3) juriidiline isik ja füüsiline isik, kellele kuulub vähemalt 10% selle juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, hääle koguarvust või kasumi saamise õigusest;
- 4) isikule kuulub koos teiste temaga seotud isikutega kokku üle 50% juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, hääle koguarvust või õigusest juriidilise isiku kasumile;
- 5) juriidilised isikud, kelle aktsia- või osakapitalist, hääle koguarvust või kasumi saamise õigusest üle 50% kuulub ühele ja samale isikule või seotud isikutele;
- 6) isikud, kellele kuulub üle 25% ühe ja sama juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, hääle koguarvust või kasumi saamise õigusest;
- 7) juriidilised isikud, kelle juhatuse või juhatust asendava organi kõik liikmed on ühed ja samad isikud;
- 8) töötaja ja tema töötaja, töötaja abikaasa, elukaaslane või otsejoones sugulane;
- 9) isik on juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige, juhtimis- või kontrollorgani liikme abikaasa või otsejoones sugulane.

Organisatsioon saab lähtuda äriregistri vahendusel kättesaadavatest andmetest.

Eelnõu § 7 sätestab partneri valimise nõuetekohasuse kontrollimise.

Eelnõu § 7 lõikes 1 sätestatakse aeg, mille jooksul organisatsioon peab programmi heakskiitmise korral teavitama PRIA-t soovist sõlmida toetusleping.

Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/1831 artikli 10 lõike 2 kohaselt teavitab liikmesriik organisatsiooni viivitamata sellise Euroopa Komisjoni rakendusakti vastuvõtmisest, millega taotlusvoorus esitatud lihtprogramm kinnitatakse või tagasi lükatakse. Neljateistkümne kalendripäeva jooksul pärast teavitamist esitab organisatsioon PRIA-le sooviavalduse lepingu sõlmimiseks koos programmi ära kirjaga ja teavitab PRIA-t partneri valimiseks vajaliku menetluse ajakavast. Organisatsiooni sooviavaldus on kinnitus PRIA-le, et taotluste hindamisele kulunud aja jooksul ei ole ära langenud taotluse esitanud organisatsiooni huvi programmi rakendada ning programmi ära kiri võimaldab alustada toetuslepingu projekti ettevalmistusi.

Eelnõu § 7 lõikes 2 sätestatakse teave, mis tuleb esitada PRIA-le partneri valimise nõuetekohasuse tõendamiseks hiljemalt 60 kalendripäeva jooksul arvates selle Euroopa Komisjoni rakendusakti vastuvõtmisest, millega programm heaks kiideti.

Kui konkursiteade, selle avaldamise aeg, saabunud pakkumused ja § 5 lõikes 4 või 5 nimetatud protokoll ei ole PRIA-le kättesaadavad kasutatud hankeportaali vahendusel, tuleb esitada ära kirjad järgmistest dokumentidest:

- 1) konkursiteade, teave konkursiteate avaldamise koha ja ajavahemiku kohta;

- 2) pakkumused;
- 3) paragrahvi 5 lõikes 4 või 5 nimetatud protokoll.

Kui organisatsioon kasutab konkursiteate avaldamiseks riigihangete registrit ning ei soovi kõiki konkursi nõuetekohast läbiviimist tõendavaid dokumente ükshaaval esitada, piisab sellest, kui määrata PRIA esindaja hankekeskkonda hanke meeskonna koosseisu. Keskkonnas on võimalik määrata erinevate õigustega meeskonnaliikmeid. Näiteks on võimalik märkida PRIA esindaja audiitoriks, mis võimaldab PRIA esindajal näha hankekeskkonnas kõiki dokumente. Sellisel juhul piisab, kui edastada PRIA-le konkursiteate viitenumber, mille abil on vajalik teave PRIA-le kättesaadav ja kontrollitav. Ka hankekeskkond Mercell võimaldab PRIA esindaja määramist hanke meeskonda.

PRIA peab veenduma, kas programmi esitanud organisatsioon on koostanud nõuetekohase konkursiteate, selle nõuetekohaselt avaldanud, kas määruse § 5 lõikes 4 nimetatud protokollis on esitatud korrektsed andmed ning pakkumuste hindamise protseduur on korrektselt läbi viidud.

Eelnõu § 7 lõikes 3 sätestatakse, et kui partneri valimine vastab määruse nõuetele, siis sõlmib PRIA organisatsiooniga toetuslepingu. Vastavalt komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/1831 artiklile 10, tuleb liikmesriigil programmide elluviimist reguleeriv toetusleping sõlmida 90 kalendripäeva jooksul pärast määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 11 lõikes 2 viidatud komisjoni aktist teatamist, tingimusel et delegeeritud määruse (EL) 2015/1829 artiklis 2 sätestatud korra kohaselt on valitud määruse (EL) nr 1144/2014 artiklis 13 osutatud partnerid. Pärast seda tähtaega ei tohi lepinguid ilma komisjoni eelneva loata sõlmida. Kui partneri valimine ei vasta nõuetele, siis keeldub PRIA lepingu sõlmimisest.

Eelnõu § 7 lõikes 4 sätestatakse, et organisatsioon esitab PRIA-le partneriga sõlmitud lepingu enne toetuslepingu sõlmimist. See on vajalik, et pärast toetuslepingu sõlmimist oleks kindel, et organisatsioon asub programmi rakendava partnerina kasutama lepingupartnerit, kelle ta konkursi korras välja valis. Organisatsioonil on soovituslik lisada programmi rakendamises osaleva partneriga sõlmitavasse lepingusse punkt, mille alusel võib sõlmitavast lepingust taganeda juhul, kui toetuslepingut ei sõlmita.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse dokumentide säilitamine.

Määruse alusel esitatud dokumente säilitatakse PRIA-s vähemalt viis aastat programmi lõppmakse tegemise kuupäevast arvates. Programmi esitanud organisatsiooni poolt esitatud dokumente PRIA ei tagasta.

Eelnõu §-ga 9 tunnistatakse kehtetuks maaeluministri 23. jaanuari 2019. a määrus nr 6 „Euroopa Liidu põllumajandussaaduste ja -toodete teavitus- ja müügiedendusmeetmete lihtprogrammi rakendamiseks rakendusametuse valimise kord“.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel on võetud aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL), nr 1144/2014, komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/1829 ja komisjoni rakendusmäärus (EL) 2015/1831.

4. Määruse mõjud

Euroopa Liidu põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmed aitavad tõsta Euroopa Liidu põllumajandustoodete konkurentsivõimet nii siseturul kui ka kolmandates riikides. Määrusega kehtestatav lihtprogrammide rakendamiseks partneri valimise kord aitab luua selge raamistiku programmi esitanud organisatsioonile ehk toetuse taotlejale programmi rakendamises osaleva partneri valimiseks.

Liikmesriigil on kohustus kontrollida lihtprogrammi rakendamiseks partneri valimise protseduuri ja veenduda, et partneri valimisel on tagatud protseduuri selgus, parim hinna ja kvaliteedi suhe ning huvide konflikti vältimine.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja eelnõu rakendamise eeldatavad tulud

EL siseturule suunatud lihtprogrammide puhul on Euroopa Liidu kaasrahastuse osa kuni 70% programmi eelarvest. Kolmandate riikide turule suunatud projektide puhul on Euroopa Liidu kaasrahastuse osa kuni 80% programmi eelarvest. Ülejäänud osa tuleb katta taotlejal omafinantseeringuga. Liikmesriik rahaliselt programmide rakendamisse ei panusta.

PRIA-le tuleneb määrusest kohustus kontrollida, kas programmi rakendamises osaleva partneri valimine vastab määruse nõuetele. Tegemist on PRIA tavapärase tööruutiniiga, millega ei kaasne PRIA-le täiendavaid kulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse andmiseks ka sektori esindusorganisatsioonidele, kes saaksid olla toetuse taotlejad.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Kantsler